

Nummer.: 15TI043

Kerkrade, 18 november 2015

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 15Rb059

Onderwerp

Actieplan Werk en Inkomen "Iedereen die wil een kans met kansrijk gaat voor op kansarm"

Beslispunten

Vast te stellen: het actieplan Werk en Inkomen "Iedereen die wil een kans met kansrijk gaat voor op kansarm"

Inleiding

De gemeente Kerkrade heeft reeds sinds jaar en dag een relatief groot klantenbestand van uitkeringsgerechtigden met tegelijkertijd een relatief groot aandeel aan klanten met een lange uitkeringsduur. Kerkrade was tot en met 2011 lange tijd een zogenaamde financiële nadeelgemeente. Dit hield in dat de gemeente financieel toelagde op de exploitatie van de bedrijfsvoering werk en inkomen. Het verdeelsysteem dat door het rijk werd gehanteerd betekende voor Kerkrade jarenlang, dat minder geld van het rijk werd ontvangen dan door de gemeente in het kader van de uitvoering van de relevante wetgevingen werd uitgegeven.

Mede als gevolg van het positief effect van de economische crisis op de verdeling van de rijksmiddelen over de gemeenten voor Kerkrade, veranderde vanaf 2012 deze situatie en werd Kerkrade plots voordeelgemeente. In tijden van economische crisis is de relatieve toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in sterke economische gebieden hoger, waardoor gemeenten als Kerkrade met een zwakkere economische structuur beter scoorden.

Echter nu de economie weer aantoonbaar aantrekt zal de gemeente Kerkrade zonder extra maatregelen en doelgerichte acties, louter op basis van bestaand beleid, ondanks de aankomende nieuwe verdeling van de rijksmiddelen, wederom afstevenen op een financieel nadelig exploitatieresultaat van werk en inkomen. De reeds aangekondigde en bekende bezuinigingen op de participatiebudgetten versterken deze verwachting alleen maar. Naar verwachting is 2015 voorlopig het laatste jaar dat budgettair voordelig kan worden afgesloten. Uitgaande van handhaving van het bestaande beleid en de thans bekende gegevens van het Ministerie van SZW over het budget "inkomensdeel, is een financieel nadeel in 2018 geraamd van bij benadering €1.900.000,-.

Met als "harde" randvoorwaardelijke bestuurlijke doelstelling de exploitatie van werk en inkomen structureel binnen de ter zake van het rijk ontvangen budgetten te realiseren, zijn derhalve extra maatregelen en acties noodzakelijk. Deze acties en maatregelen zijn opgenomen in het nu voorliggende actieplan werk en inkomen: *"iedereen die wil een kans" met "kansrijk gaat voor op kansarm"*.

De uitvoering van dit actieplan levert, uitgaande van de huidige situatie met bestaande inzichten, in totaliteit per saldo een positief financieel resultaat op omdat de voorgestelde acties en maatregelen allen financieel rendabel zijn. Het voordelige financiële resultaat moet derhalve minimaal even hoog zijn als het verwachte financiële nadeel bij continuering van het huidige beleid. Dat betekent dat in 2018 een verwacht financieel tekort van €1.900.000,- (6,7% van de geraamde bijstandskosten) middels de uitvoering van onderhavig plan moet zijn omgebogen. Het moge duidelijk zijn dat gewijzigde omstandigheden en/of onvoorziene externe ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de uitvoering van het actieplan en de realisatie van de financiële doelstelling. Dat betekent dat indien alle relevante factoren gelijk blijven ofwel indien de omstandigheden niet veranderen (*"ceteris paribus"*), genoemde doelstellingen door middel van onderhavig plan kunnen worden gerealiseerd.

Gezien de omvang van de financiële doelstelling in 2018 van 6,7% van de geraamde bijstandskosten, alsmede vanwege het gegeven dat het participatiebudget op basis van de huidige bestedingen nagenoeg géén ruimte biedt voor het vormen van "werkkapitaal" ten behoeve van de uitvoering van dit plan, dient de focus te liggen op het snel realiseren van financieel resultaat.

Doelstelling

Op basis van de “harde” randvoorwaardelijke bestuurlijke doelstelling de exploitatie van werk en inkomen structureel binnen de ter zake van het rijk ontvangen budgetten te realiseren, de gemeenteraad middels het actieplan werk en inkomen in staat stellen tot het maken van richtinggevende keuzen m.b.t. visie, doelstellingen en kaders waarbinnen de concrete uitvoering vervolgens gestalte moet krijgen.

Argumenten

Het op korte termijn realiseren van financieel resultaat kan voor wat betreft de uitstroomdoelstelling enkel en alleen worden bereikt door het bevorderen en realiseren van een snelle uitstroom naar betaald werk van klanten die momenteel nog een uitkering ontvangen van de gemeente. Aanvullend levert het terecht aan “de poort” tegenhouden van klanten (b.v. voorliggende voorziening, snel aanvaarding van werk) en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van inkomensvoorzieningen door nieuwe en bestaande uitkeringsgerechtigden een substantiële bijdrage aan het realiseren van de financiële doelstelling.

Op grond van bovenstaande zijn de voorgestelde acties en maatregelen in dit actieplan ingevolge de uitstroomdoelstelling vooral en met name gericht op klanten die het meest kansrijk en gemotiveerd zijn met een grote eigen inzet weer snel een betaalde baan te vinden (klanten die willen). Klanten met een vooraf ingeschatte geringe noodzakelijke individuele ondersteuning door de gemeente (lage kosten) en met een relatief hoge kans op snelle en duurzame uitstroom (kansrijk, snel financieel rendement), gaan in de prioriteitstelling voor op klanten waarvan het re-integratietraject vanwege de afstand tot de arbeidsmarkt veel langer duurt en dus kostbaarder is

Kanttekeningen

Het voorliggende actieplan gaat over het optimaliseren van de resultaten van de primaire werkprocessen werk en inkomen, dat wil zeggen van “melding/aanvraag inkomensvoorziening”, “toeleiding naar re-integratie/participatie voorziening” en “voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik van inkomensvoorzieningen”.

De trigger om te komen tot dit actieplan is geenszins in de kwaliteit van de uitvoering gelegen. De kwaliteit is aantoonbaar reeds geruime tijd ruim aan de maat, anders had de gemeente Kerkrade niet jarenlang de “Meerjarig Aanvullende Uitkering” (MAU) van het rijk ontvangen. Vanuit de snel krapper wordende financiële kaders voor de uitvoering moet echter nu proactief en vooruitstrevend worden geschakeld en op een creatieve, effectieve en efficiënte wijze worden bijgestuurd, waarbij onder meer keuzen met betrekking tot de uitvoeringsrichting gemaakt dienen te worden.

Het minima en armoedebeleid valt buiten de scope van dit actieplan. Enerzijds omdat uit intern nader onderzoek is geconcludeerd dat het Kerkraadse minimabeleid voor wat betreft het aandeel in de totale financiële inkomenspositie van de gemiddelde klant ten opzichte van het rijks aandeel is te verwaarlozen. Anderzijds wijkt het Kerkraads minimabeleid in materiële zin niet substantieel af van het minimabeleid van omliggende gemeenten. Hiermede is het effect van een mogelijke aanzuigende werking, met vervolgens consequenties voor de lokale exploitatie “werk en inkomen”, aantoonbaar niet aan de orde en dus ook in dit plan buiten beschouwing gelaten.

Voorliggend actieplan is in co-creatie met “werkvloer”, externe sleutelfiguren van het werkveld, de Cliëntenraad en de raadscommissie Burgers en Samenleving tot stand gekomen.

Financiën

De financiële consequenties van de in dit actieplan voorgestelde acties en maatregelen (zie paragraaf 9 en 10), gekoppeld aan de doelstellingen “voorkomen onterechte nieuwe instroom”, “bevorderen uitstroom naar betaald werk”, “bevorderen participatie” en “voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik”, bedragen per saldo €254.500,-. Het gesommeerde programmabudget actieplan, dat wordt gevormd uit het restant participatiebudget 2015 en 2016, komt uit op een bedrag van €234.000,-. Per saldo resulteert een incidenteel nadeel 2016 van €20.500,-. Het voorstel luidt om dit nadeel af te dekken middels een beschikking over de reserve sociaal domein.

Communicatie

In overleg met het bureau Communicatie van het cluster Rechtsbelangen en communicatie zal op passende wijze aandacht aan de externe communicatie worden geschonken.

Marketing / PR

Idem als communicatie.

Uitvoering

Sector Maatschappelijke zorg.

Het actieplan wordt vertaald in een implementatieplan t.b.v. de uitvoering op operationeel niveau.